

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัญหาและแนวทางการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการ ด้านข้อมูลข่าวสารของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
ชื่อและนามสกุล	นางนันธิดา จ้อยพึงพร
แขนงวิชา	บริหารรัฐกิจ
สาขาวิชา	วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	1. รองศาสตราจารย์ ดร. วิรัช วิรัชนิภาวรรณ 2. อาจารย์ พลเอกศิริินทร์ ฐูปกล้า

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2555

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์สุคร ดินดีสุนทร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วิรัช วิรัชนิภาวรรณ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ พลเอกศิริินทร์ ฐูปกล้า)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสุทธิธรรมา)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัญหาและแนวทางการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการด้านข้อมูล

ข่าวสารของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

ผู้วิจัย นางนันทิศา จ้อยพึงพร รหัสนักศึกษา 2523005896 **ปริญญา** รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2) อาจารย์ พลเอกศิรินทร์ ชูปเกล้า
ปีการศึกษา 2554

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อศึกษา (1) ปัญหาการบริหารจัดการด้านข้อมูลข่าวสารของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ (2) แนวทางการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการด้านข้อมูลข่าวสารของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และ (3) ยุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการด้านข้อมูลข่าวสารของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามซึ่งผ่านการทดสอบ รวมทั้งผ่านการหาค่าความเที่ยงตรง และความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามที่ระดับ 0.87 สำหรับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการและลูกจ้างประจำของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ทั้งหมด รวมทั้งสิ้น จำนวน 1,185 คน เก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนมาได้ 1,060 ชุด คิดเป็นร้อยละ 89.45 ของแบบสอบถามทั้งหมด สำหรับสถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที นอกจากนี้ ยังมีการสัมภาษณ์แนวคิดเฉพาะผู้เชี่ยวชาญอีกด้วย

ผลการศึกษาพบว่า (1) ปัญหาสำคัญ คือ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์มีวัสดุอุปกรณ์ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ และคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงานด้านข้อมูลข่าวสาร (2) แนวทางการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการที่สำคัญ คือ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ควรจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ให้มากเพียงพอสำหรับการปฏิบัติงานด้านข้อมูลข่าวสาร และ (3) ยุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการที่สำคัญ คือ การกำหนดยุทธศาสตร์ให้กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ส่งเสริมการบริหารจัดการด้านข้อมูลข่าวสารด้วยความโปร่งใส ถูกต้อง และรวดเร็ว

คำสำคัญ การเพิ่มขีดความสามารถ การบริหารจัดการ ข้อมูลข่าวสาร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

Thesis title: Problems and the Increase of Capabilities Guideline of Management Administration Regarding Information of the Department of Medical Sciences

Researcher: Mrs. Nuntida Joyphungporn; **ID:** 2523005896;

Degree: Master of Public Administration; **Thesis advisors:** (1) Dr. Wiruch Wiruchnipawan, Associate Professor; (2) General Sirindra Dhupklum; **Academic year:** 2011

Abstract

The main objectives of this study were to study (1) problems of management administration regarding information of the Department of Medical Sciences, (2) the increase of capabilities guideline of management administration regarding information of the Department of Medical Sciences, and (3) strategies of the increase of management administration capabilities regarding information of the Department of Medical Sciences.

This study was a survey research using questionnaires which passed pre-test including validity check and reliability check at 0.87 level. Total of 1,185 government officers of the Department of Medical Sciences, which are population of the study were used as sampling group. The 1,060 sets of a questionnaire were collected, equal to 89.45 % of the total sampling. Statistics used in this study were percentage, mean, standard deviation, and t-test. In-depth interview of experts was also applied.

The study results showed that (1) the main problem was the Department of Medical Sciences' insufficient materials, such as tables, chairs and computers for the performance regarding information, (2) the main increase of capabilities guideline of management administration was the Department of Medical Sciences should allocate budget for material purchasing coincide with the performance regarding information, (3) the main strategy of the increase of management administration capabilities was the Department of Medical Sciences' strategy establishment of the management administration promotion regarding information with transparency, accuracy, and quick response.

Keywords: Capabilities guideline, management administration, information, the Department of Medical Sciences

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัญหาและแนวทางการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการด้านข้อมูลข่าวสารของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์” นี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความช่วยเหลือและสนับสนุนจากบุคคลหลายฝ่าย ทั้งจากผู้ให้วิชาความรู้ และผู้ให้ข้อมูล ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ คณะกรรมการวิทยานิพนธ์ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์อุตร ดันติสุนทร ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ พลเอกศิรินทร์ ฐปกล้า อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และรองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วิรัชนิภาวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่ได้ให้ความรู้ คำแนะนำ และให้แนวทางการเขียน รวมทั้งระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าตรงประเด็น คุณความดีของกรมการวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ได้ให้แก่ผู้ศึกษาด้วยดีเสมอมานี้ ทำให้ผู้ศึกษาเกิดความประทับใจ จดจำ และขออนุญาตยึดถือเป็นแบบอย่างในการทำงานต่อไป

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช คณะผู้บริหาร ข้าราชการและลูกจ้างประจำสังกัดกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ นักศึกษารุ่นพี่ WIRMPA1-WIRMPA6 และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้กับผู้ศึกษาตลอดมา นอกจากนี้ ผู้ศึกษาไม่อาจลืมกำลังใจอันเต็มเปี่ยมจากครอบครัวของผู้ศึกษา ได้แก่ พ.ต.ท.จำลอง จ้อยพึงพร สามีมของผู้ศึกษา และพ่อแม่ที่เป็นกำลังสนับสนุนที่สำคัญยิ่ง อีกทั้งทำให้ผู้ศึกษามีกำลังใจ สู้ต่อไปในยามเหนื่อยยาก จนสำเร็จการศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ด้วยความภาคภูมิใจ

ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะทำให้ผู้อ่านไม่ว่าจะเป็นบุคคลทั่วไป หรือผู้ที่มีความรู้ สามารถอ่านเข้าใจได้ง่าย พร้อมทั้งให้รายละเอียดมากเพียงพอที่จะนำไปศึกษาค้นคว้า และใช้ประโยชน์ต่อไปได้

นันธิดา จ้อยพึงพร

กุมภาพันธ์ 2555

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	8
ข้อจำกัดในการวิจัย	10
นิยามศัพท์เฉพาะ	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	13
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	15
แนวคิดเกี่ยวกับปัญหา จิตความสามารถ การบริหารจัดการ ข้อมูลข่าวสาร และยุทธศาสตร์	16
แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหารจัดการที่เรียกว่า 11M หรือกรอบแนวคิด 11M	32
แนวคิดเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางการเพิ่มจิตความสามารถในการบริหารจัดการ ด้านข้อมูลข่าวสาร	53
ความเป็นมา โครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์	58
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	63
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	67
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล	74
การวิเคราะห์ข้อมูล	77
ระยะเวลาทำการวิจัย	79

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
แผนการดำเนินงานตลอดโครงการ	79
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
ส่วนที่ 1 สถานภาพของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง	83
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม	85
ส่วนที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์ที่ได้จากความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของ กลุ่มตัวอย่าง	137
ส่วนที่ 4 การสัมภาษณ์เนวลีคนเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ	149
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	150
สรุปการวิจัย	150
อภิปรายผล	158
ข้อเสนอแนะ	168
บรรณานุกรม	179
ภาคผนวก	184
ก แบบสอบถาม	185
ข การสัมภาษณ์เนวลีคนเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ	196
ประวัติผู้วิจัย	199

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1	การวิเคราะห์เปรียบเทียบภาพรวมกรอบแนวคิด หรือตัวชี้วัดการบริหารจัดการ 4 ตัว/ชุดตัวชี้วัด จำแนกตามปัจจัยด้านวัตถุ และด้านจิตใจ รวมทั้งงาน เงิน คน และคุณธรรม	35
ตารางที่ 2.2	ความสัมพันธ์ของตัวชี้วัดการบริหารจัดการที่เรียกว่า 11M หรือตัวชี้วัดหลัก ตัวอย่างตัวชี้วัดรอง และตัวอย่างตัวชี้วัดผลสำเร็จ	38
ตารางที่ 3.1	จำนวนประชากร จำนวนกลุ่มตัวอย่าง และจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมได้จริง จำแนกตาม 35 หน่วยงานในสังกัดของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์	64
ตารางที่ 3.2	แผนการดำเนินงานตลอดโครงการ และระยะเวลาดำเนินงาน	79
ตารางที่ 4.1	การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม แสดงค่าจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล 3 เรื่อง	84
ตารางที่ 4.2	ค่าสถิติการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหาการบริหารจัดการด้านข้อมูลข่าวสารของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ตามกรอบแนวคิด 11M	85
ตารางที่ 4.3	ค่าสถิติการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวทางการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการด้านข้อมูลข่าวสารของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ตามกรอบแนวคิด 11M	101
ตารางที่ 4.4	ค่าสถิติการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อยุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการด้านข้อมูลข่าวสารของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์	113
ตารางที่ 4.5	ค่าสถิติความคิดเห็นต่อภาพรวมแนวทางการเพิ่มขีดความสามารถและภาพรวมแนวโน้มของแนวทางการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการด้านข้อมูลข่าวสารของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์	115

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.6	ค่าสถิติการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มต่อภาพรวมแนวทางการเพิ่มขีดความสามารถในการ บริหารจัดการด้านข้อมูลข่าวสารของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ จำแนกตามเพศ คือ เพศชายกับเพศหญิง.....	118
ตารางที่ 4.7	ค่าสถิติการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มต่อภาพรวมของแนวทางการเพิ่มขีดความสามารถในการ บริหารจัดการด้านข้อมูลข่าวสารของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ตามกรอบแนวคิด 11M จำแนกตามการศึกษา คือ ต่ำกว่า ปริญญาตรีกับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และสูงกว่าปริญญาตรี.....	126
ตารางที่ 4.8	ค่าสถิติการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อ หนึ่ง ปัญหา สอง แนวทางการเพิ่มขีดความสามารถ สาม ยุทธศาสตร์ สี่ ภาพรวมการเพิ่มขีดความสามารถและภาพรวมแนวโน้มของแนวทาง การเพิ่มขีดความสามารถ และ ห้า การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่าง กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มต่อภาพรวมแนวทางการเพิ่มขีดความสามารถ ในการบริหารจัดการด้านข้อมูลข่าวสารของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ตามกรอบแนวคิด 11M	137

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ที่นำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้	6
ภาพที่ 2.1 แบบจำลองความสามารถ (3c model)	20
ภาพที่ 2.2 การจัดกลุ่มโดยน้าปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหารจัดการ 3-11 ด้าน มาปรับใช้	34
ภาพที่ 2.3 โครงสร้างส่วนราชการของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์	60
ภาพที่ 3.1 การทดสอบแบบสอบถาม 4 ขั้นตอน	74
ภาพที่ 5.1 ภาพรวมปัญหา สาเหตุ และแนวทางการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการ ด้านข้อมูลข่าวสารของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ตามกรอบแนวคิด 11M โดยน้า “กระบวนการพิจารณาแก้ไขปัญหาที่ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน” มาประยุกต์ใช้	161

